

D'esquerra a dreta: Warwick Orr, Sam Abrams, Huaizu Wang, Rosalyn Stewart, John Wilkinson, Vimala Devi i Liao Yanping.

ESTRANGERS, POETES I RESIDENTS A CATALUNYA

ERNEST FARRÉS

El nord-americà Sam Abrams és un dels poetes estrangers que més s'han integrat a la literatura catalana i al que és, des de fa unes quantes dècades, el seu país d'adopció. Però no és un cas aïllat. Com ell, altres escriptors pertanyents a un ampli ventall cultural i vinculats a l'art poètic des de tots els vessants (com a creadors, traductors, crítics...) resideixen també a Catalunya. El propòsit d'aquest reportatge no ha estat incloure'ls tots, sinó oferir una mostra representativa de la diversitat de cultures que acull el país, reflectir les seves activitats poètiques i destacar alguna anècdota.

Serà veritat o no que els poetes formen una fauna especial, però quan fa prop de mig any vaig reunir-me amb uns quants d'ells (dos australians, dos xinesos, una africana...) en un cèntric establiment de Barcelona, aquesta devia ser si fa no fa la impressió que vam donar. En una taula veïna, dues noies no podien contenir la seva curiositat i paraven orella mentre Huaizu Wang ens feia avinent com havia conegut ni més ni menys que Mao Zedong, encontres que conserva zelosament immortalitzats en fotografies.

HUAIZU WANG. -Veieu? -exclamà Wang mentre ens les ensenyava; eren fotos plenes de gent i, és clar, en blanc i negre-. Jo sóc aquest, el més jove. Entre els anys 1959 i 1964 vaig ser intèrpret en castellà de Mao, de Zhou Enlai i d'altres dirigents del govern de la República Popular de la Xina.

I és que Huaizu Wang (Xuzhou, província de Jiangsu, Xina, 1934) és catedràtic de filologia hispànica i ha estat traductor al castellà d'alguns volums de les obres escollides d'antics líders polítics del seu país, però també ha traduït les poesies de la dinastia Song i escriu poemes, majoritàriament en la seva llengua, d'ençà que va arribar per primer cop a Espanya a la dècada dels vuitanta. El 1989 fixà la seva residència a la capital catalana arran de la repressió estudiantil de la plaça de Tiananmen i ha exercit de professor de xinès a la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva assignatura pendent és publicar la seva obra poètica en llibre al nostre país.

LIAO YANPING. Compatriota de Huaizu Wang però més jove que ell, Liao Yanping (Pequín, 1963) va aterrar a Espanya el 1990 amb una beca d'estudiant, però dos anys després es traslladà a Barcelona per raons d'estudis. Des d'aleshores i a part d'escriure poesia (ha publicat enguany un recull poètic titulat *El meu poble natal*), ha desenvolupat una incessant tasca traductora adaptant al xinès tres novel·les de Joan Perucho (*Les històries naturals* i dues més en procés de publicació), el volum *Poesia catalana per a infants* (1994) i *l'Antologia de la poesia catalana del segle XX*, apareguda aquesta última primavera.

ROSALYN STEWART. També jove com Liao Yanping, Rosalyn Stewart va néixer el 1965 a Hollywood (Califòrnia) però ha residit a

Vancouver, Anglaterra, Madrid i Menorca abans d'arribar l'any 96 a Barcelona, on estudia. Titulà *Crazy Fish* el seu primer llibre, inèdit encara, ha publicat poemes en revistes com *Canadian Magazine of New Writing*, admira poetes com Lorca o Neruda i reivindica les qualitats orals del gènere. A "The Smile" ("El somriure") ens dona una original definició de la poesia: "A poem looks like a kiss / from the distance" ("Un poema s'assembla a un bes / des de la distància"). No està malament.

MOHAMMED YEBARI. Com Liao Yanping i Rosalyn Stewart, Mohammed Yebari porta poc temps entre nosaltres. Diplomàtic marroquí destinat l'any 93 a Barcelona, va néixer a Tànger el 1964 i se sent poeta per damunt de tot. Començà publicant en periòdics i revistes a la dècada dels vuitanta i participà en l'organització d'unencontre de joves poetes marroquins que se celebrà a la ciutat d'Asilah entre el 86 i el 91. Yebari va publicar el 1996 al seu país un llibre de poesia que, sota el títol *d'Arrels aquàtiques*, aplegava l'obra dels seus darrers deu anys. Espera treure un segon llibre al Marroc on agruparà els poemes escrits a Barcelona, també en àrab com la resta de la seva producció.

SAM ABRAMS. Abordava en el primer paràgraf el cas de Sam Abrams. Com els altres, són motius sentimentals els que esgrimeix el poeta nord-americà per justificar la seva llarga estada al nostre país (concretament a Sant Cugat del Vallès), on ha portat a cap una dilatada activitat docent, ha traduït a l'anglès l'obra d'un gran nombre de poetes calans (Bartra, Garcés, Manent, Teixidor...), ha tingut cura de l'antologia *Poesia anglesa i nord-americana contemporània* (Edicions 62, 1994) i publicà el 1997 el seu primer i únic treball poètic, *Calculations...* (Proa), escrit en anglès però amb traduccions al català de Francesc Parcerisas. Abrams (Beckley, Virgínia de l'Oest, 1952) descobrí l'existència de la llengua catalana

a les acaballes del franquisme quan, en qualitat d'estudiant d'hispaniques de la Universitat Autònoma, s'hostatjà (ironies de la vida!) a casa d'una família catalanista i afeccionada a la poesia que es deia... Català.

VIMALA DEVI. Nascuda a Goa (Índia) el 1932, Vimala Devi no volgué ser menys que Huaizu Wang però, en comptes de portar-me fotografies, se'm presentà amb un exemplar del seu últim llibre (*El temps irresolt*, de 1995) i un breu poema inèdit en llengua catalana que diu així:

Ciutat

Recordo els carrers
i els rostres de cada matí
en la transparència,
contemplant els dies
entre voreres lluminoses
on ens deixem absorbir
per un desig que reinventa
el demà
solidari d'un perfil viu
de Barcelona.

Dona loquaç i escriptora prolífica (per un costat és traductora en col·laboració amb el seu marit Manuel de Seabra i, per l'altre, és autora en solitari de sis llibres de poemes: *Súria*, 1962, *Hologramas*, 1969, i *Telepoemas*, 1970, en portuguès; *Hora*, 1991, en castellà; *Rosa secreta*, 1992, en castellà, portuguès i català; i, per últim, *El temps irresolt*, 1995, en català, així com altres edicions poètiques en esperanto recentment publicades), Vimala Devi resideix a la capital catalana des de 1972.

RODOLFO HÄSLER. Tenia només onze anys quan la seva família emigrà de l'Havana el 1969 per imperatius ideològics i s'establí gairebé per atzar a Barcelona. Rodolfo Häslér va néixer a

Santiago de Cuba el 1958 i ara, integrat totalment a Catalunya i a la ciutat on resideix, Sant Cugat del Vallès, treballa de traductor en una editorial. Del seu esperit poètic sorgeixen els següents llibres, tots ells en castellà: *Poemas de arena* (1982), *Tratado de licanotropía* (1988), *Elleife* (1993), que fou mereixedor del premi Aula de Poesia, i *De la belleza del puro pensamiento* (1997), guardonat per l'Oscar B. Cintas Foundation de Nova York per a la difusió de la cultura cubana. L'abril d'aquest any publicà a Cuba una antologia dels seus poemes sota el títol de *Poesía y retorno*.

AGNÈS AGBOTON. Quan vaig tractar d'esbrinar quins llibres havia publicat, Agnès Agboton esclafí justificadament a riure i és que, nascuda el 1960 a Benín, l'antiga república del Dahomey, pertany a l'ètnia gun i la seva llengua és de transmissió oral, de manera que la poesia que conrea l'ha donada a conèixer sobretot per mitjà de recitals, a banda d'explicar contes als nens a les escoles. Resident des de 1978 a Barcelona, publicà l'any 96 *Les rondalles d'arreu del món* (Columna), on recopilava contes populars del seu país.

WARWICK ORR. Austràlia, va néixer a Sydney el 1951, viu a Barcelona des de 1979 i es dedica a la docència. Com a crític ha publicat en revistes d'Austràlia i Anglaterra com *The Cambridge Quarterly* i ha traduït a l'anglès autors tan dispersos com Gabriel Planella o San Juan de la Cruz. Especialista en literatura dels segles XVI i XVII i allunyat dels poetes contemporanis (llevat d'Eliot), Warwick Orr pensa publicar algun dia la seva poesia més recent, escrita en anglès, un gènere al qual s'incorporà fa poc temps.

JOHN WILKINSON. Com Orr, John Wilkinson va néixer a Sydney però porta més anys vivint al nostre país, concretament des de 1973. Professor i traductor, Wilkinson fou el més fàcil de localitzar perquè ja el coneixia personalment d'un festival internacional de poesia celebrat a Altea el

1995, però en trobar-se a la taula amb caràcter d'entrevistat va veure's empès a afrontar el mateix calvari que els altres. "Vaig publicar el meu primer llibre de poemes el 1991 a l'editorial Columna sota el títol d'*El millor argument* en edició bilingüe anglès-català, obra traduïda així mateix al castellà, gallec i francès, però als anys setanta ja havia publicat poemes esparsos i el volum en prosa *Three Stories* a Austràlia. Actualment preparo un nou recull de versos, també en anglès, que durà per títol *Equal and Opposite*." I, abans de donar per acabada l'entrevista, vaig fer-li la pregunta, senzillament, que em faltava.

P. Ja només em resta saber l'any que vas néixer...

J. W. Ah, no -em replicà de sobte amb un somriure-. Mai no revelo a ningú la meua edat!

Heus aquí com, al darrer moment, m'escatimaren una resposta i és que, talment com la poesia, també la discreció és universal.

ERNEST FARRÉS I JUNYENT (Igualada, 1967). Llicenciat en Ciències de la Informació, és poeta i crític literari. Ha publicat dos reculls: *Clavar-ne una al mall i l'altra a l'enclusa*, 1996 (primer premi Octavio Paz de Poesia del mateix any) i *Mosquits* (1998).